

Rozsnyón, Lőcsén, Dobsinán. Győrtől az igazgató egyszer megkérdezte Kölesinét, hogy nem volna-e kedve a kis Lujzikát valami angyal szerepben színpadra léptetni. És 1858. jan. 5-én, 6 éves korában Blaháné már kinn állt a közönség előtt. Ezt a dátumot fel kell jegyezni, mert senki máshoz nem hasonlítható művészi nagyság indult el útján.

13 éves korában már önálló szerepeket játszott, de voltaképpen fogalma sincs az énekítés technikájáról, a színjátszás külső manierjairól, csak csodálatos tehetsége mutatja neki, hogy mit kell csinálni a színpadon. Szabadkán játszott, mikor megismerkedett Blaha János karmesterrel, ki a szép fiatal leány csodálatos hangját felismerően, koloratúrénekesnővé képezte ki, majd 1866-ban feleségül is vette. Halálból viselte aztán Kölesi Lujza a szabadkai karmester nevét és halhatatlanná tette Blaha Jánost, senki máséhoz nem hasonlítható művészi pályafutásával.

1870-ben Blaha János meghalt és a fiatal színésznő 20 éves korában özvegyen maradt. Kolozsvárra kerül, majd férje halála után pár hónappal a Nemzeti Színház hívja meg vendégszereplésre. A »Tündérak Magyarhonban« című népszínmű *Marsa* szerepét adta és ekkor már mindenki tudta, hogy Blaha Lujzának az ország fővárosában van a helye. De még elébb Nagyváradon és Kolozsvárt játszik.

1875-ben elbucsúzik a Nemzeti Színháztól és a Rákosi Jenő által megalapított új Népszínházhoz szerződik, hol népszínműveket, operetteket játszik. Ám mégis csak a népszínművekben aratta legnagyobb diadalait. Egy egész műfajt teremtve ragyogó művészetével. Sajnos, ennek a műfajnak nem volt komoly alapja, mert egy pár kivételes tehetségről nem beszélve, nem az írók talentumára, hanem egy ragyogó színészi egyéniségre volt bázisozva. Szerep-darabokat írtak, ami nem lett volna baj, mert hiszen Blahánénak írták, de parádés, üres, semmitmondó, rikító jelmezbe bújtatott szerepdarabokat. Hogy ez az óriási talentum még azt a sok papírvázat és színes nyomatú klisé is élettel, színnel, elevenességgel, bájjal, gráciával tudta megtölteni, az nem segített a műfajon, mely Blaháné kedvéért született és sajnos, vele együtt halt meg.

1875-ben *Soldos* Sándor felesége lesz, de attól csakhamar el is válik. Később báró *Splényvel* él harmonikus, boldog házasságot.

Művészi pályája ekkor van fénypontján. Ünneplés, diadal, szeretet, rajongás veszi körül. A közönség szeretete, bálványozása mintha még jobban emelné s ő ezért a szeretetért és hódolatért talentumának fényes virágzásával fizet. Aránylag elég korán vonul vissza a színpadtól, pedig még a bekövetkező őszi idők alatt is volt két nagy diadala: a *Csikó* Gergely »Nagy-mamájá«-ból készült operetteben és a Sardou »Szókimondó asszonysága«-ban.

Aztán jött a »néma csend«, ahogy a boldogtalan dán királyfi mondja. Még mindnyájunk emlékezetében él a szomorú nap, mikor meghallottuk, hogy Blaha Lujza csendes álmra hunyta be szemét. Ott fekszik némán, fehéren, mozdulatlanul, ő, aki annyira szerette a nótát, az élet színet, a mozgást, az embereket. Szinte hihetetlen volt elgondolni, hogy ő, ki mindnyájunké volt, most egyedül maradt a közösségből kiszakadva, eltávozva.

De nem sokáig maradt egyedül. Ott, a halottas szobájában sem. Mert a vidám Török biróné csöndesen megnyomta a kilincset és belépett. És vele jött a Sárga csikó Erzsikéje, Finum Rózsi, Angyal Liska, a kis árva Vöröshajú, Sári biróné, a háttérben megjelentek a kecses Serpopolette, Niniche, A suhanc, meg a többi jókedvű, cifra figura. Ott áll Sardou patogó Szókimondó asszonysága, míg utoljára nagyméltóságosan belép az öreg Szerémy grófné, a Nagymama. Ott állnak a halott mellett és búcsúzkodnak a színésznőtől, ki valaha életre hívta őket. S míg hódolattal borulnak térdre az előtt, ki velük egy volt, halljuk búcsúzó, halk hangjukat: Isten veled, ki vért, életet, melegetséget tudtál adni az árnyékoknak. Ki meg tudtad testesíteni az álmod és ragyogó, színessé varázsoltad a halvány gondolatot. Mi, szegény, árva gyermekeid, búcsúunk tőled. Mert nemzedékek jönnek, nemzedékek mennek, beláthatatlan idő leperreg, míg egy hozzád hasonló művészi nagysággal áldja meg a Gondviselés ezt a magyar földet. (Dánielné Lengyel Laura.)